

Пласты гісторыі

ЗАХАВАЛІСЯ НАВАТ КАНСЕРВЫ

Раскапалі казарму часоў Першай сусветнай вайны

У Альпах у выніку глабальнага пацяплення адтала казарма часоў Першай сусветнай вайны. У ёй захаваліся вопратка, паштоўкі і нават кансервы таго часу. Пра гэта паведаміла Daily Mail.

Як стала вядома, у казарме жылі 20 салдат, якія хаваліся ад надзвычай халодных начэй італьянскіх гор. Мужчыны з аўстра-венгерскай арміі ўдзельнічалі ў жорсткіх баях з італьянскімі войскамі ў бітве, вядомай як Белая вайна, якая скончылася ў лістападзе 1918 года.

Пасля трох з паловай гадоў канфлікту драўляныя баракі, якія знаходзіліся ўнутры пячоры на вышыні больш за 2,7 кіламетра, былі зачынены і цалкам замерзлі.

Толькі цяпер, калі сышоў лёд, прытулак раскапалі і ачысцілі. Унутры знайшлі газеты, кансервы, саламяныя ложкі, вопратку і ліхтары, а таксама рэшткі жывёл, з'едзеных людзьмі, якія калісьці жылі ў ім.

Знойдзеныя рэліквіі будуць выстаўлены ў новым музеі горада Бармія ў Ламбардыі ў 2022 годзе.

Біялогія з анатоміяй

ЗЛОСНЫ, ЯК САБАКА

Названыя самыя агрэсіўныя пароды гэтых жывёлін

Маленькія жывёліны з большай верагоднасцю будуць паводзіць сябе агрэсіўна, чым сабакі сярэдняга і буйнога памеру.

Даследчыкі вывучылі асаблівасці больш за 20 парод жывёлін, каб даведацца, якія аспекты ўплываюць на схільнасць да машынных улюбёнцаў да агрэсіўных паводзін у адносінах да людзей.

Навукоўцы з універсітэта Хельсінкі правялі даследаванне больш за 9000 хатніх жывёлін, паведамае Scientific Reports. У яго ходзе былі выяўлены асобныя якасці сабакі, якія ўплываюць на яго схільнасць да агрэсіўных паводзін у дачыненні да людзей.

Падчас эксперыментаў высветлілася, што маленькія сабакі з большай верагоднасцю будуць паводзіць сябе агрэсіўна, чым жывёлы сярэдняга і буйнога памеру. Але з-за сваіх «габарытаў» яны часта не разглядаюцца як пагрозлівыя, і таму іх дрэнныя паводзіны застаюцца па-за ўвагай. Даследаванне таксама паказала, што сабакі больш агрэсіўныя, чым сучкі, і іх стэрылізацыя не аказвае тут ніякага ўплыву.

Навукоўцы выявілі, што вопыт гаспадары сабакі таксама ўплывае на верагоднасць агрэсіўных паводзін гадаванца, прычым першыя сабакі пачаткоўцаў-уладальнікаў хатніх жывёлін з большай верагоднасцю будуць паводзіць сябе агрэсіўна. Даследаванне таксама паказала, што сабакі, якія больш кантактуюць з іншымі, паводзяць сябе дружалюбна.

Навукоўцы адзначаюць, што парода сабакі — гэта фактар, які ўплывае на агрэсіўнасць паводзін больш, чым любая іншая пераменная, за выключэннем узросту.

Каго мы бачым!

ПЕРАБЛЫТАЛІ СКРЫНКІ...

У Даніі выпадкова знайшлі астанкі вікінгаў

Навукоўцы прыйшлі да высновы, што, хутчэй за ўсё, астанкі належалі двум сталым мужчынам.

У Нацыянальным музеі Даніі выявілі чалавечыя астанкі са знакамітага кургана Б'ерынгхя, які адносіцца да эпохі вікінгаў. Пра гэта праінфармавала N+1.

Як паведамаеца, знойдзеныя яшчэ ў 1868 годзе косткі з рэшткамі тканак больш за сто гадоў лічыліся згубленымі. Верагодна, з-за памылкі работнікаў музея доўгі час гэтыя знаходкі захоўваліся ў няправільнай падпісанай скрынцы.

Агульная захаванасць костак аказалася дрэннай, ні адна з іх не ацалела. Вылучыць ДНК з такога матэрыялу аказалася немагчыма. Аднак навукоўцы прыйшлі да высновы, што, хутчэй за ўсё, астанкі належалі двум сталым мужчынам.

Адзначаецца, што ў 1868 годзе пры раскопках кургана Б'ерынгхя ў вёсцы Мамен у Ютландыі археола-

гі выявілі адно з самых знакамітых дацкіх пахаванняў эпохі вікінгаў. Гэта багатае пахаванне вядомае сваімі шматлікімі і добра захаванымі рэчамі з шоўку, золата і серабра. Асаблівую вядомасць атрымала жалезная сцяра, інкруставаная серабром. Аднак чалавечыя астанкі з кургана зніклі з калекцыі Нацыянальнага музея Даніі больш за сто гадоў таму.

Нябачная пагроза

КАМЯНІ З ВАДЫ

Агучана папярэджанне аб небяспецы мінералкі

Штодзённае ўжыванне мінеральнай вады ў вялікіх колькасцях можа прывесці да парушэння водна-салавога абмену ў арганізме, заявіла расійскі мікрабіёлаг і выкладчык біяхіміі Валянціна Скараход.

Паводле слоў спецыяліста, спажыванне мінеральнай вады ў колькасці 200 мілілітраў у дзень будзе карыснае і дзецям, і дарослым з-за ўтрымання магнію, які мы не атрымліваем у дастатковай колькасці са звычайнай пітной вады. Аднак піць толькі мінеральную ваду на працягу дня не варта, дадала яна.

«З-за таго, што ў ёй утрымліваюцца раствараныя солі, пры штодзённым ужыванні ў вялікіх колькасцях яна можа выклікаць парушэнне водна-салавога абмену ў арганізме. Спачатку гэта можа праяўляцца з'яўленнем ацёкаў, а ў далейшым можа ўскладніцца і ўтварэннем пяску або камянёў у нырках», — прыводзіць «RIA Навіны» словы Скараход.

А дыеталаг, доктар медыцынскіх навук Міхаіл Гінзбург распавёў, што не варта піць мінеральную ваду ў гарачыню, паколькі арганізм страчвае вельмі шмат вадкасці з выдыханым паветрам, з потам, у выніку адбываецца канцэнтрацыя ўнутраных вадкасцяў, напрыклад, мачы або жоўці. На гэтым фоне магчымае ўтварэнне камянёў.

Паводле яго слоў, вада павінна быць негазіраваная. Таксама ў яе можна класці лімон, імбір, рабіць розныя ягадныя морсы або зялёны чай. Галоўнае — не даваць у напоі цукар.

Тэхналогіі будучыні

ЛЯТУЧАЕ ТАКСІ

Яно можа пачаць вазіць пасажыраў ужо ў 2024 годзе

Больш за 80 працэнтаў аптытаных жыхароў Еўропы станюча адносяцца да гарадской аэрамабільнасці — транспартнай сістэмы для перамяшчэння людзей па паветры. Платныя пасажырскія перавозкі на электрычных аэратаксі ў Еўропе, верагодна, пачнуцца да сярэдзіны дзесяцігоддзя. Пра гэта распавёў выканаўчы дырэктар Еўрапейскага агенцтва авіяцыйнай бяспекі (EASA) Патрык Кай, піша Flightglobal.

Паводле яго слоў, улічваючы «дасягнуты добры прагрэс», камерцыйнае выкарыстанне такіх лятальных сродкаў, хутчэй за ўсё, пачнецца ў 2024-2025 гадах.

«Мы ў працэсе сертыфікацыі некаторых транспартных сродкаў, якія будуць выкарыстоўвацца для гарадской аэрамабільнасці (UAM), і мы разлічваем завяршыць сер-

тыфікацыю да 2024 года... Можам затрымацца, але самі аўтамабілі, на нашу думку, могуць быць сертыфікаваныя да гэтай даты», — паведаміў Кай.

Сярод кампаній, якія імкнучца вывесці на рынак свае электрыч-

ныя лятальныя сродкі з вертыкальным узлётам і пасадкай (eVTOL) да гэтых тэрмінаў, — Lilium і Volocopter.

Усяго каля дзясятка праектаў падало заяўкі на сертыфікацыю EASA, у тым ліку некалькі, якія

прадстаўляюць беспілотную перавозку грузаў — так званыя даставачныя дроны. Пры гэтым, паводле слоў Кая, каб сур'ёзна казаць пра беспілотную, аўтаномную перавозку пасажыраў, спатрэбіцца яшчэ некалькі гадоў.

Плануецца, што першапачаткова пілоты транспартных сродкаў гарадской аэрамабільнасці павінны будуць мець ліцэнзію камерцыйнага пілота. Затым, вывучыўшы, якія гэтыя апараты паводзяць сябе ў гарадскіх умовах, для іх выпрацауюць новую катэгорыю ліцэнзій.

Каб лепш зразумець стаўленне грамадства да новага транспарту, EASA ў пачатку гэтага года апыталася каля чатырох тысяч чалавек у шасці гарадах: Барселоне, Будапешце, Гамбургу, Мілане, Парыжы і Эрэсунскім рэгіёне на мяжы Даніі і Швецыі, дзе размешчана частка Капенгагена.

Больш за 80 працэнтаў аптытаных станюча ставяцца да гарадской аэрамабільнасці, 71 працэнт гатовы скарыстацца такімі паслугамі. Асноўныя асцярогі рэспандэнтаў выклікала бяспека — як саміх транспартных сродкаў, так і іх уразлівасць да кібератак, а таксама ўздзеянне на навакольнае асяроддзе і магчымае шумавое забруджванне.

Таксама рэспандэнты лічаць такія лятальныя апараты найбольш карыснымі ў сферы экстраннай медыцынскай дапамогі і міжнародных рэйсаў — пры ўмове даступнай цаны. Кай кажа, што агенцтва будзе выкарыстоўваць атрыманыя даныя для фарміравання правілаў «у адпаведнасці з успрыманнем і чаканнямі грамадзян».

Сяргей СТАРЫНАЎ.
Фота з адкрытых крыніц.